

ČASOPISI

Arheološki vestnik (Acta archaeologica), Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Razred za zgodovinske in družbene vede, Sekcija za arheologijo, VII/1—4, Ljubljana 1956, 500 strani.

Z VII. letnikom je Arheološki vestnik začel izhajati v štirih zvezkih. Delitev VII. letnika na štiri zvezke se je pokazala kot nujna zaradi lažje delitve gradiva ter rednejše objave. Arheološki vestnik je tudi dalje obdržal svoj stari program ter bo priobčeval samo razprave in članke arheološke vsebine poleg člankov paleoantropologije, paleozoologije in paleobotanike.

Novi letnik je doživel nekaj majhnih sprememb, predvsem tehničnih. Vsaka številka letnika nosi na začetku seznam del v njej, medtem ko je kazalo vsega letnika posebej dodano kot priloga zadnji številki novega letnika. Sistem razporeditve razprav in poročil je ostal kronološki kot doslej.

S to tehnično spremembo ali bolje dopolnitvijo ima Arheološki vestnik še bolj dopolnjeno obliko.

V VII. letniku so zastopana vsa arheološka obdobja. Razprava J. Korošca: »Nekaj o stratigrafiji pri arheoloških raziskovanjih« se ukvarja s problemom in pomenom vertikalne ter horizontalne stratigrafije. Ob stoletnici odkritja neandertalca v avgustu 1956 je napisal B. Škerlj razpravo: »Vloga in mesto neandertalcev v človeški evoluciji«. V razpravi kritično obravnava vse dosedanje teze o človeški evoluciji in vlogo neandertalcev v njihovem razvoju. Paleolitik je zastopan v tem letniku samo z razpravo M. Brodarja: »Prve paleolitske najdbe v Mokriški jami«, kjer podaja rezultate izkopavanj v 1955. letu. Raziskovanje v tem letu je prineslo pomembne rezultate. Več je člankov, ki obravnavajo neolitik. J. Korošec poroča v razpravi »Neolitična naselbina na Drulovki pri Kranju« o prvi neolitični naselbini na Gorenjskem. Na podlagi materiala avtor prihaja do sklepa, da se novo najdišče povezuje z lengyelsko kulturno skupino in spada časovno v končne faze neolitika. M. Garašanin načena problem predzgodovinske kronologije, tako absolutne kakor relativne. Ta problem obravnava v razpravi: »Neka pitanja relativne preistorijske kronologije«. Poudarja pa pomen relativne kronologije za obravnavanje odnosa in kronološke razporeditve posameznih kultur ožjega področja. P. Korošec daje v svojem delu: »Nekaj novih podatkov o slavonski kulturi na področju jadranske obale«. Avtorica v tem članku poudarja, da se je slavenska kultura širila tudi v oddaljenejša področja. Med razpravami so trije članki, ki obravnavajo čas rimske naselitve na naših tleh. Tako obravnava J. Klemenc v člankih »Ganimedov relief iz Šempetra v Savinjski dolini« in »Grobne skrinje za pepel pokojnikov iz Šempetra v Savinjski dolini« posamezne podrobnosti iz rimskega grobišča v Šempetru. V. Berce pa daje rezultate zaščitnih izkopavanj v Celju v članku »Dva nagrobnika iz Brega v Celju«, v katerem podrobneje obravnava dva tu odkrita nagrobnika.

Poročila zajemajo vsa obdobja razen paleolitika. S. Pahič podaja v članku »Neolitske jame v Brezju pri Zrečah« poročilo o izkopavanjih v 1955. letu. S. Dimitrijevič podaja pod naslovom »Vučedolska nalazišta na področju grada Vinkovaca« pregled materiala slavovske kulture iz štirih najdišč v okolici Vinkovcev. Dve težko opredeljivi najdbi obravnava T. Bregant v poročilu »Dve slučajni

najdbi«, ki moreta spadati v čas od konca neolitika pa do starejše železne dobe. F. Leben poroča o raziskovalnih delih v letu 1956 v poročilu »Sondiranje v jami Brlovki« in domneva, da pripadajo najdbe neolitiku. Obdobje bronzaste dobe zastopa članek A. Smodiča »Bronasti depo iz Smiljane«. Avtor opisuje razno bronasto orodje in orožje in misli, da je bila v bližini najdišča kovačnica. F. Leben poroča o izkopavanjih, izvedenih v letu 1955, v članku »Poročilo o izkopavanjih v Roški spilji leta 1955« in sklepa, da je bila jama naseljena že od neolitika dalje, najmočnejše pa v železni dobi. S. Pahič in A. Bolta poročata o raznih najdbah z Rifnika. Tako prvi v poročilu »Posamezne najdbe iz Rifnika« objavlja material, ki je bil prinešen z Rifnika v Pokrajinski muzej v Mariboru še pred I. svetovno vojno, je pa žal brez točnejših podatkov. A. Bolta pa objavlja nekaj najdb z Rifnika, ki so bile prinešene v celjski muzej pred II. svetovno vojno. Tem priključuje še dva grobova, ki sta bila izkopana 1954. leta. Najdbe datira v starejšo železno dobo, mlajšo železno dobo pa zastopa v tem nekaj keramičnih fragmentov. M. Urleb poroča o izkopavanjih z Unca: »Arheološke najdbe z Unca pri Rakeku«. Tu je bil 1955. leta odkrit grob, ki ga datira avtorica v mlajše obdobje železne dobe. S. Gabrovec obširno poroča o delih in najdbah na gomilah v Volčjih njivah v članku »Ilirska gomila v Volčjih njivah«, kjer so izkopavali 1953. leta. V tej gomili so odkrili več grobov, ki jih avtor datira v drugo polovico mlajšega halštata na Slovenskem (Vače IIb po Staretu). Antropološko obdelavo okostij podaja Z. Dolinar-Osole v članku »Ilirska okostja iz gomile v Volčjih njivah«. V tem letniku imamo še članek Z. Dolinar-Osoletove »Nova pitekantropoidna oblika hominida iz Severne Afrike«. Med poročili je tudi več člankov klasične periode. Tako piše A. Valič o novoodkritem rimskem grobišču v okolici Kranja v poročilu »Nove najdbe iz rimske dobe v okolici Kranja«. O grobišču, odkritem na Gospodarskem razstavišču, poroča P. Petru v članku »Z rimskega grobišča v Ljubljani«. P. Petru-V. Šrihar poročata v članku »Nove najdbe« o materialu iz več najdišč. Tako podaja prvi material antičnega časa, drugi pa iz predzgodovine. R. Bratanič odgovarja na pripombe A. Sovreta o grškem napisu iz Ptuja v članku »K članku A. Sovreta. Pripombe k R. Brataniča novim najdbam iz Ptuja«. Nekaj pripomb o istem napisu daje tudi A. Smodič »Še o ptujskem grškem napisu«. Zgodnji srednji vek zastopajo trije članki. Enega je napisala P. Korošec »Še nekaj slovanskih najdišč v vzhodni Furlaniji«, katerih material pripisuje kottlaški kulturni skupini. Druga dva članka pa objavlja B. Marušič »Dva spomenika zgodnjersrednjeveške arhitekture iz južne Istre« in »Polačine pri Ferencah, novo zgodnjersrednjeveško najdišče v Istri«.

Knjižna in druga poročila so zastopana s prikazi in z nekaj kritikami. Avtorji teh so: J. in P. Korošec, J. Klemenc, S. Pahič, V. in M. Brodar, I. Mikl, F. Osole, T. Bregant.

Na koncu drugega in četrtega zvezka se nahaja popis novih časopisov in knjig, dospelih največ potom zamenjave na Arheološko sekcijo. Na koncu letnika pa se nahaja tudi arheološka bibliografija za leto 1955, ki jo je napisal S. Jesse.

Tatjana Bregant

Starinar, Organ Arheološkog instituta Srpske akademije nauka, Nova serija, knjiga V—VI / 1954—1955, Beograd 1956, 443 str.

V letu 1957 je bila dotiskana dvojna številka Starinarja za 1954/1955 leto, posvečena spomenu umrlega predsednika Arheološkega inštituta Srpske akademije znanosti, akademika prof. dr. Vladimira R. Petkovića.

S tehnične strani je tudi nova številka tako glede na papir kakor tudi glede na tisk in odtise klišejev izredno dobra, doslej najboljša, kar jih je izšlo po vojni. Gradivo je kot navadno razdeljeno na razprave, poročila, doneske in zapise ter kritike in prikaze. V novi številki se nahajajo tudi trije nekrologi: Vladimiru R. Petkoviću, Radoslavu Grujiću in Miloju M. Vasiću. Tej številki je dodana tudi bibliografija Starinarja od 1884. do 1940. leta, ki jo je sestavila Nadežda Mandić.

Po vsebini se v novi številki nahaja nekoliko manjše število arheoloških razprav in člankov ter poročil, medtem ko ostale pripadajo umetnostni zgodovini in zgodovini.